DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

Ex. Mion.

429

1836

1038

EMBLEMATA MORALIA, ET OECONOMICA, DE RERVM VSV ET ABVSV, OLIM INVENTA ET BELGICIS RITHMIS

explicata à Theodoro Cornhertio rerum politicarum ſuo tempore, inter Belgas peritiſſimo; nunc verò varijs carminum generibus recens illustrata à

Richardo Lubbæo Broecmerio Friſio,

Menander:

ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΟΣΤΙΣ ΟΥΣΙΑΝ ΚΑΙ ΝΟΥΝ ΕΧΕΙ
ΧΡΗΤΑΙ ΓΑΡ ΟΥΤΟΣ ΕΙΣ Α ΔΕΙ ΤΑΥΤΗ, ΚΑΛΩΣ.

ARNHEMI.

Apud Ioannem Ianſonium Bibliopolam ibidem, ſumptibus Theodori Petri Bibliopolæ Amſtelrodamienſis, 1609.

OPVLENTIA NON EXHILARAT,
nec paupertas contriſtat.

Melior eſt buccella panis cum gaudio, quàm domus plena victimis cum iurgio.
Prouerb. 17. 1.

Mens hominis variè rerum ſimulachra figurat:
Hinc non luxuriæ ducit Adamus Eden:
Et pius ærumnas tolerat nec ſentit amaras,
Sed cotem fidei deputat eſſe ſuæ.

Tr. R.
C 778 E.

DE RERVM.
VSV ET ABVSV

QVIS SIT OPV̄ FINIS
VEL EARVM
QVIS SIT ABVSVS

OSTENDO, RERVM QVIS
BENE VIVAT
INOPS.

175223

3/2/31
John Grant
English

Benevolo lectori.
S. P. O.

DVo te, lector benevole, rogatum volo; Primum, ut ignoſcas mihi, quod nobiliſſimam hanc materiam meis carminibus ex judicio nec ætate nec variorum aúctorum lectione ſatis confirmato profectis illuſtrare auſus fúerim, parum memor præcepti Horatiani: Súmite materiam veſtris, qui ſcribitis, æquam
viribus; & verſate diú quid ferre recuſent,
Quid valeant humeri.

ALterum eſt, út (qúoniam exiguo temporis ſpatio omnia exarare coactus fui) candidè interpreteris, ſi quâ in re materiæ dignitatem non aſſecutus ſum, aút minus convenientia otioſaúe epitheta adhibui. Alias forſan, ſi Deús vitæ uſuram mihi conceſſerit, his meliora & accuratius ſub limam revocata dabimus: Vale meisq; juvenilibus conatibus fave.

EXultare hominum lætis præcordia fibris
Rectus facit rerum uſus * & multâ beat.
Vtilitate; trahit contrà exitialis abuſus
Secum dolores atq; morbos plurimos.
Vitigeni laticis dulci de fonte venènum
Sugit Capistro mancipata Bacchio &
Turba ignara meri generoſi virium & uſus:
Bilance verò pectoris cati omnia.
Qui trútinat, ſic lethifero perſæpe veneno,
Vt ſanitati conſulat ſuæ, utitur,
Illæſo ſanus pede cum per, devia tendit
Dumeta, plumis mollibus fotúm pedem.
Quem ſentes pupugêre, dolor grauis angit & urit
Pugnæ imperitus enſis apprenſo ſuam.
Dilacerat mucrone manum; ſapientior enſem
Capulo tenet lætusq; fert victoriam.
Non mala pauperies per ſe eſt, opulentia & ipſa
Damnoſa non eſt, ſi qúis utitur bene:
Omnia ſed ſtolidos, in quos dominatur abuſus
Rerum bonarum, maximis mulctant malis.

* τὸν δὲ πο-λυκτέανον καὶ πλούσιον ἐστὶ δίκαιον κλήζειν, ὃς χρῆσθαι τοῖς ἀγα-θοῖς δύναται.

175223

QVID SIT EGESTAS ET OPVLENTIA.

Initium vitæ hominis aqua & panis & veſtimentum, & domus tegens turpitudinem.

Eccl. 29. 28.

Pauperie cruciatur Achab in diuite regno,
Nabothi vites cúm cupit eſſe ſuas.
At Paulus diues ſub paupertate videtur:
Omnia diues enim qui facit apta ſibi.

SVnt queis res accisa domi eſt, & curta ſupellex;
Sunt quibus haud deſunt fulvi pretioſa metalli
Pondera, regales & vaſa imitantia luxus;
Sunt quibus & modica eſt opulẽtia munere ſummi
Rectoris conceſſa poli: quos vulgus iniqui
Iudicij implicitum morbo ſatis eſſe beatos
Non putat, aſſiduo qùòd membra labore fatigent.
Vitam inopes miſeram, locupletes quiq; beatam
Degere creduntur: lucri hinc maleſuada Cupido
Pectora multorum ſtimulis flagrantibus urit
Poſthabitâ ut virtute opibus valido impete mentis
Incumbant corradendis. O pectora rerúm
Humanarum ignara! licet ſub paupere tecto
Reges & regum vitâ præcurrere amicos.
Vir bonus & ſapiens, ſtolido qui rebus adhæret
Non animo externis, ſed diæ indagine mentis
Omnia rimatur, facilè hinc intelligit, ulli
Pauperiem per ſe nunquam peperiſſe dolores,
Lætitiam nec opes multo ſudore paratas.

Si oculus tuus fuerit ſimplex, totum corpus tuum lucidum erit: ſi autem oculus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum tenebroſum erit.
Matth. 6. 22.

Diuitiis locuples Dominum collaudat Iobus,
Oppreſſus pleno laudat & ore Deum.
Vtilis in cunctis pietas eſt: omnia puris
Pura, ſed impuris ſunt malè pura nimis.

DExtra benigna Dei cui, quantum corpori alẽdo
Et contegendo ſufficit,
Erogat; huic nil deeſſe puto, nec nomine egeni
Vocandus ullo eſt tempore.
Ære, famis rabiem quæ ſedent fercla parantur
Paruo; & licet circumdata
Purpureo non ſit limbo aut fucata colore
Tyrio toga atq; fibulâ
Auratâ ſubnexa, tegit noſtros tamen artus
Arcetq; cœli injuriam.
Hæc cui non deſunt gelidæ cum copia * aquäi
Annona cara cum premit
Oppida, inops non eſt: Hoc ſi munita fuiſſet
Vallo Saguntus, forsitan
Staret adhuc armis non expugnabilis ullis.
SAT diues ille eſt, diuitem
Eſſe putat qui ſe, quamvis non diues: avarus
Sed pauper eſt, promat licet
De locuplete arca Peruani mille talenta
Auri, atq; fulvas Iaspides.

* καὶ μᾶζα καὶ ὕδωρ τὴν ἀκροτάτην ἀποδίδωσιν ἡδονήν, ἐπειδὰν ἐνδέων τὶς αὐτὰ προσενέγκηται. D. Laert. in vita Epicuri.

PAVPERTAS IMMERITA.

Dominus pauperem facit & ditat.

1. Regum 2.7.

Vt Deus auctor opum quas olim Iobus habebat,
Sic paupertatis tum Deus auctor erat.
Qui bonum vtrumq; putat, Dominus quia donat vtrumque,
Ille animo forti ſemper vtrumque feret.

VOs, quibus effudit de pleno Copia cornu
Bona, queis & ſcrinia fului
Pondere turgeſcunt auri, percoxit eois
Ophijre quod flaua caminis;
Parcite * ſpernere eos elato pectore, durâ
Qui paupertate grauantur.
Inveniuntur enim multi, quos matris ab aluo
Inopis ſtatus excipit ævj;
Aut quorum Oceani furor & vada naufraga gazas
Violenti vorticis æſtu
Abſorpsêre; aut quos regnis excuſſit avitis
Sævo Bellona flagello.
Eſt idem Dominus, qui vos ditauit & illos
Voluit pro jure paterno
Durâ ſorte premi: huic res eſt gratiſſima, verâ
Vitam ratione gubernans
Æquo * animo novit ſi quiſquam viuere parvo,
Et ſi locuplete bonorum
Ditatus riuo contra pia numina cœli
Durâ haud cervice ferôcit.

* ὅτ' εὐτυχεῖς μάλιστα, μὴ μέγα φρόνει: Menander.

* Pol ſi anim⁹ æquus tibi eſt, ſatis habes quî benè vitam colas; Plaut.

PAVPERTAS COMMERITA.

Vacantes potibus conſumentur.

Prouerb. 23. 21.

Anima diſſoluta eſuriet.

Prouerb. 19. 15.

Prodigus à luxu vitam traducit egenam:
Creſcit ſocordi farris auena loco.
Oſtia virginibus præcludit inertia ſomni:
Hæc tria pauperies ſemina digna capit.

TEmpore quod noſtro laceras per rura per urbes
Paſsim mendicare catarvus
Agmine conſpicimus denſo, haud impingere cœlo
Crimina nobis tanta licebit.
Sunt etenim patrio quos acquiſita labore
Cum Veneris conſumere * pullis
Nocte dieq; juuat bona : ſunt qui tempora pigro
Traducunt pretioſa ſopore,
Cum labor agricolas exercet plurimus arva
Torrentis ſub ſidere Seirî.
Sunt & quorum animos incuria fida Vacunæ
Tam Firmo ſibi fœdere junxit
Serva, uti flaua ſinant ſata porcos vellere roſtris
Obſcœnis vicina per arua.
Afficit hos ergo meritis cum lurida egeſtas
Supplicijs poſt læta juventæ
Tempora, ne mirêre : cuï nil additur unquam,
Et qúem dextera prodiga ſemper
Vngue rapace terit, lento conſumitur uſu,
Ingens ſit licet, æris acervus.

* Παφίης νοςὶς meretrix Antiodemis appellatur Antholog. lib. I. cap. 29.

Mendici avari.

Propter frigus piger arare noluit: mendicabit ergo æſtate, & non dabitur illi.

Prouerb. 20. 4.

Ne des mendico perfrictæ munera frontis:
Des inopi in vicos quem vetat ire pudor.
Illos ambitio ſolita eſt ſaturare potentum.
Hic iacet, & tandem, dum pudet vſque perit.

HOc κακοήθει mendici pleriq́; laborant
Omñes, omaſi ut* ſarcinā de locuplete penu
Civium honeſtorum tranquilla per otia opiment
Leventq́; cunctis pectora Sollicitudinibus;
Quæ circumveniunt ciues pariterq́; colonos
Deſæviente Orione Per mare fluctiſonum,
Aſtro ſiue Cleonæo ſitientibus agris,
Quotidianis diuitum queſtibus auxilium
Sollicitant, vicos per & oppida cuncta vagantur
Timore ſepoſto Dei Cumq; pudore fide
Abjectâ; annonæ præſertim quando per urbes
Vicosq; ſerpit caritas, quæ comitata fame
Amovet è vivis multorum corpora, honeſtus
Potentiorum ad limina quos vetat ire pudor
Si qua ſuperfuerint ventris rabioſa vorago
Quæ fruſta non abſorbuit, eximio pretio
Diuendunt aliis, generoſo pectus honeſto
Incoctum * adire principū limina quos vetuit.
Inde pigris creſcit paullatim ventribus ingens
Acervus argenti, pijs Subtrahiturq́; cibus.
Membris Chriſte tuis, quorum ſuccurere nolle
Parvâ ſtipe indigentiæ judico grande nefas.

* Sic loquitur L. Scaliger in Iambis gnomicis verè aureis, nuper editis operâ doctiſſimi juvenis D. Heinſij; Ὅς ἀκοντίζει σχοπȣ̃ ἄγχισα μοισᾶν, καὶ ἐξαιρέτων κᾶπον νέμεται.

* Videſis commentarium eruditiſſimum E. Lubini in Sat. 2. A. Perſij.

MENDICI EPICVREI.

Seruo maleuolo tortura & compedes: mitte illum in operationem, ne vacet.

Eccl. 33. 28.

Qui ſemel innocuum deterſit fronte pudorem,
Mollicie vincit ſæpe datoris opes.
Ille ſolet populi conſumere dona benigni,
Indulgens genio nocte dieq; ſuo.

Domino Rodolpho Artopæo diuini Verbi apud Franequerenſes vigilantiſſimo præconi.

CVm tua vox animũ quondam facunda ſalubri
Docte Rodolphe meum
Doctrinâ inſtrueret, memini te dicere & illud;
Quomodo cujue tua
Munera diſtribuas tacitâ tecum ipſe voluta
Mente: Quod egregiè
Te dixiſſe puto. Laceratas namq; cohortes
Secula noſtra ferunt,
Quas bello indicto virtutibus alea * pernox
Poclaq; plena juvant:
Quæ & turpi ingluuie rabidiq; voragine ventris
Ore tremente ſtipem
Collectam abſorbent meretrices inter obęſas.
Hinc fit ut * innocui
Sæpe fame pereant, metuit dum munera diues
Ne ſua furciferi
Turpiter abſumant, Epicuri aut de grege porci
Illius immemores
Lucis, quâ pœnas ſcelerata à gente repoſcet
Iudicis ira Dei.

* Sic, cuſtodia pernox, apud vidam lib. I. Chriſt.

* Ingratus unus miſeris omnibus nocet.

Ignauum placidè nimium tractare ſolemus,
Corpore qui valido ſcindere poſſet humum.
Hinc nimia exundat nebulonum copia paſſim,
Qui furtis vexant, cæde bonóſque necant.

SEgnitiem multi ſectantur, & otio juventæ

Turpi labori deſtinata honeſto

Tempora traducunt, lætiq; per omnium vaganrur

Abominandos fornices luparum.

Decoctis opibus quando hos ſtatus excipit miſellæ

Vitæ atq; venter ferculis ſüetus

Intendi variis ſenſim tenuatur ingruente

Famis periclo, perpetrare furta

Occipiũt inhiantq; bonis, ſibi quæ improbo labore

Mercator acquiſiuit aut feracis

Cultor agelli: Alij verò loca ſaltuoſa reddunt

Latrocinando infeſta, nec verentur

Iura magiſtratûs iramq; Dei. Rogare quoſdam

Stipem vetat vis inſiti pudoris,

Rectaq; mens furtis latrocinijsq; comparare

Opes; & hi quandóque deſtituti

Spe vitæ æternæ, laqueo gladióue fluctibus ue

Vitæ miſellæ finiunt dolores.

Liberi ut à teneris aſſueſcant arduo labori

Diſcant parentes hinc, virilis ævi

Tempore pauperiem perpeſſi ne plagis doloſis

Irretiantur Dæmonis maligni.

VERI PAVPERES.

Quatenus feciſti vni de his fratribus meis minimis, mihi feciſti.

Matth. 25. 40.

Barrabam abſoluunt, Chriſtum ſine crimine damnant.
Donatur ſceleri, vita negata Deo.
Paſcimus ignauos, iuſtis alimenta negamus:
Quomodo ritè locet munera, nemo videt.

Encomion Amſtelodami Celebratiſſimi totius Orbis Emporij circa verorum pauperum curam, cum pio voto.

COnfecti ſenio qui nutrimenta labore
Lucrari nequeunt cottidiana ſibi;
Vel quos in lectis abſumere peſtifer æſtus
Congeſtas longo tempore cogit opes;
Vel quibus eripuit teneris mors ſæva parentes,
Victus inops viuis queis fuit uſq; domi;
Vel quos ob patriam pugnando vulnera paſſos
Afflixit Mavors cladibus innumeris;
Finibus aut patriis ob relligionis amorem
Quos pepulit Latij raſa caterva Lupi;
Aut à continuo quos nulla labore reclinant
Otia, nec natis ſunt alimenta tamen;
Hi ſunt verè inopes; quos commendauit Jeſus
Nobis, cum peteret ſplendida templa poli.
Quæcunque illorum fuerint ſata munera in uſum,
Dextera cum largo fœnore noſtra metet.
Ciuibus Amſtelijs manet altâ hoc mente repoſtũ,
Et memori Chriſti pectore dicta notant.
In veros inopes quis amor, quæ cura ſit illis,
Pro merito haud dignè noſtra Camæna canat,
(Decantent alii, ſe tollere humi atque per ora
Victores cupiunt qui volitare virûm,
Vrbi & Lemiacæ Sophoclèo digna Cothurno
Carmina quos vulgus pangere agreſte putat.)
Illos namq; manet laus hinc, quam nullius unquam
Inſtabiles poterunt ævi abolere vices.
Muniat Amſteliûm cœleſti milite CHRISTUS
Mœnia, ut æternâ pace fruantur, Amen.

QVÆ RES SINT NECESSARIÆ.

Nihil intulimus in mundum: haud dubium quòd nec auferre quid poſſumus. Habentes autem alimenta & quibus tegamur, his contenti ſimus.

1. Timoth. 6. 7.

Si pede ſit maior, ſubuertit; ſi minor, vrit
Calceus: æqualis conuenit vſque pedi.
Qui ſequitur faſtum, nunquam contentus abibit:
Sed cui conueniet res ſua, tutus erit.

LAtrante ventre arentibusq; faucibus,
Per arva Cauri & mugiente flamine,
Quoi quo famem, ſitim, geluq; poſſiet
Arcere, non deeſt; indigum ſe nullius
Putet rei. Nam prodiens ſub luminis
Oras homo non auri onuſtus pondere eſt
Gemmisve diues, * enſe nec cinctus graui,
Sed vagiens & indigens humi jacet
Opis alienæ. Hoc Ethnicorum principes,
Meliore queis luto Prometheus finxerat
Corda, Duce Naturâ ingenî quondam impete
Sagaciore ponderâre, plurimi
Quam Chriſtiani (prô pudor!) quos æqum erat
Sub rege Chriſto militare fortiter
Contrà rebelles animi auari turbines.
Sacrum illius corona ſtrinxit verticem
Spinea, roſas & inter artus fætidos
Fovebimus? Contenta paucis æqua mens
Viuit quietè, & qui remulco ſublegit
Littora moleſtè comparat quidem ſibi
Quotidiani fruſta panis, mente ſed
Pacatiore quàm furens auri famè
Mercator, olim vorticoſo gurgite
Cuius rates abſorpſit Ægon ſpumifer.

* Huc facit illud Palladæ; Γῆς ἐπέβην γυμνὸς, γυμνὸς θ' ὑπὸ γαῖαν ἄπειμι.

ABVSVS FORTVNARVM.

Qui diligit epulas, in egeſtate erit : qui amát vina & pinguia, non ditabitur.

Prouerb. 21. 17.

Qui ſupra citráve modum conuiuia tractant,
Vel temerè arripiunt omnia, egere ſolent.
Prodigus & ſtultè temerarius omnia perdunt:
Sponte ſua, condens plurima, auarus eget,

Eruditione non minùs, quàm nobilitate generis præſtanti viro, Bonnoni Haijungæ verbi diuini apud Vibelsburanos miniſtro indefeſſo.

SIc noſtra Bonno magne Apollinis cliens
Sunt comparata ſecula
Multi ut, bonorum exuberant qui copiâ
Largâ, benignitatis &
Fauoris immemores Dei cæco impetu
Ruant Lyæi in prælia
Certentq; plenis poculis, & ſe cibis
Ingurgitent adeò, ut fame
Tandem premantur, cum profundo abdomine
Suaſore decoxêre opes
Luxu. Quibuſdam, tantus êſt præcordia
Pecuniæ augendæ calor,
Famelico ut ſatisfacere vix audeant
Ventri, ſinantq; æruginem
Argenti acervos contrahere: qui * pauperes
In affluente copiâ
Rerum omnium ſunt verè & in ſe injurij.
Alij relictis quæ tenent,
Quæ non tenet, dente expetunt auido cane
Cum Æſopico * DIMISSA QVID
PRÆSTENT PETITIS haud ſciẽtes. Hos bonis
Diſerte Bonno abutier
Mortalium quis non videt, ſeſe omnibus
Exponere & ludibrio?

* Huc pertinet Spigranma Palladæ: Πλοῦτον μὲν πλουτοῦντος ἔχεις ψυχὴν δὲ πένητος. Ω τοῖς κληρονόμοις πλούσιε, σοὶ δὲ πένης.

* Certa omittimus, dum incerta petimus, Plaut.

Vita ſibi ſufficientis operarij condulcabitur, & in ea inuenies theſaurum.
Eccleſ. 40. 18.

Qui iuſtè partis moderatè viuit, & apta
Quæſitum cura dat quoque pauperibus:
Ille Deo fidit, virtutem plus facit auro,
Natura vitam conuenienter agit.

Tam doctrinâ quàm familiæ nobilitate maximè conſpicuo viro Tatingio Ab Adelen, Domino in Belkum, etc.

BEatus ille qui procul
Negotijs forenſibus
Et turbulentis fluctibus
Belli paterno colligit
Ex rure Cereris munera haud
Mentita ſpem; qui Cypridos,
Bacchi & Vacunæ ſervulos
Abominatus pectore
Flagrante Sancti Spiritus
Amore quæſitis bonis
Sic fruitur, illorum ut queat
Succurrere indigentiæ,
Quos Chriſtus aſcenſurus in
Beata templa cœlitum
Nobis alendos tradidit.
Hic ſcilicet rectè utitur
Opibus Dei indulgentiâ
Sibi advolutis: hunc Dei
Benedictio per omnia
Fugacis ævi tempora
Sic proſequetur, ut die
Functus ſupremo particeps
Fiat perennis gaudij
Inter beatos cælites.
Quas ergo laudes Maxime
Tuis Tatingi Heroicis
Virtutibus dignas canam,
Exemplo auorum quem juuat
Tranquilla vita, luxui
Nec dedita, indigentiæ
Sed pauperum ſemper patens?
Adelenorum Friſicis
Inſerta faſtis nomina
Celebriora te duce
Fient, tuiq; nominis
Famam inclijtam Lebethridũ.
Mori vetabunt carmina.

Sint mores ſine auaritia, contenti præſentibus: ipſe enim dixit, non te deſeram neque derelinquam.

Hebr. 13. 5.

Vulgari dicto populi bene diues habetur,
Contentus viuit qui bene ſorte ſua.
Sit tua ſors Chriſtus, ditaberis atque repentè;
Et propter Chriſtum cuncta putabis acus.

D. Sibrando Lubberto Celeberrimo apud Friſios Theologo.

NIL DEESSE EI PVTA, Sibrande ſacrarum
Legum Orthodoxe interpres ore facundo
Dicere ſolebâs, *POSSIDET QVI EVM, CVNCTÆ*
A QVO PERENNI DEFLVVNT OPES RIVO
Heros quis iſte? Summi Filius Patris.
Noſtra expiauit qui cruore peccata
Fuſo ſuâq; morte mortis æternæ
Cacodæmonumq; attriuit acriter vires.
Vt liberos nos ſisteret ſuo Patri,
Hic quo velit cultu affici à ſua gente
Doctore te rectè didici & opes fluxas
(Quarum cupidine usq; corda auarorum
Nunquam ſuâ contenta ſorte fervescunt)
Poſthabuj ei, cuius fauore DIVES * COR
Opes anhelat, blatta quas nec arrôdit,
Æruginoſo dente nec vetuſtatis
Vis atterit. Opulentia ergo quæ vera
Sit, diſcat hinc, quemcunq; peſtilens rerum
Amor caducarum à Dei abſtrahit Nato
Fiatq; monitis cautior Sibrandi, quem
Indeſinenter copiâ miniſtrorum
Eccleſiam ditare non piget Chriſti.

* πλȣ̃τος ὁ τῆς ψυχῆς πλȣ̃τος μόνος ἐςὶν ἀληθής.

PRODIGI.

Vacantes potibus & dantes ſymbola, conſumentur.
Prouerb. 23. 2.
Qui nutrit ſcortum, perdet ſubſtantiam.
Prouerb. 29. 3.

Quid mirum, fundos ſi prodigus euomat hauſtos:
Illos comminuit faucibus antè ſuis.
Græcari ſolitum tandem diuexat egeſtas,
Qui vel pauperibus danda alimenta vorat.

LEgis obliti Iehovæ qui ſuperfluas opes
Annuos redituſq; ſcortis, ganeonibus, coquis
Frugiperdis largiuntur * & lauernionibus
Nec querelis commoventur pauperum lugubrib⁹;
Luridâ (ni fallor) olim macerabuntur fame,
Patrios ubi ventre fundos prodigo decoxerint,
Et oſtiatim parva panis fruſta mendicaverint.
Serò tunc aureis querelis obſerare pauperum
Quàm nefas ſit grande diſcēt & profundo gurgite
Ventris abſorbere fundos atq; patrias domos.
Ad fores fame perire Lurco dives Lazarum
Siuit, ignibus ſed ipſe eſt tortus infernalibus,
Cum ſinu in fidelis Abræ Lazarus quieſceret
Immemor vitæ prioris & doloris priſtini:
Atq; ſic ei dolores teſte ſacrâ paginâ
Obtigêre ſempiterni poſt brevem umbram gaudij.
Iudicî bilance juſtâ ponderate hæc qui gulæ
Frena laxatis bibendo ſanitatis prodigi.
Pauperum vultu & querelas tetrico averſamini.
Dexteram ultricem malorū ſi Dei haud horreſcitis
Terreat vos ſaltem egeſtas, flebili quæ næniâ
Vos ſtipem rogare coget Ditiorum ad limina.

* Σώματα πολλὰ τρέφειν καὶ δώματα πολλ' ἀναγείρειν, ἀτραπὸς εἰς πενίην ἐστὶν ἑτοιμοτάτη.

Vir cui dedit Deus diuitias, &c. nec tribuit ei poteſtatem Deus vt comedat ex eo, ſed homo extraneus vorabit illud. *Eccleſ, 6. 2.*

Semper auaritiæ ſtudium inſatiabile macræ:
Crudelis miſeris eſt famulíſque ſuis.
Quærit opes, quarum locuples & pauper abundát:
Eius diuitias tinea ſæpe vorat.

CUj plus eſt quàm ſatis, atq; minus
Fruitur quàm ſatis eſt, mage ciſtæ
Quam ventri fauet attenuato
Sitis & famis incommoditate.
Patet hinc ſua avarities fæda
Quàm * mancipia afficiat juſto
Supplicio, quæ indigna alimentis
Iudicat ipſa ſuis. Ingratâ
Vndiq; opes ſibi avarus mente
Corradit ſpretâ ratione
Iuris & æqui; at ſemper egebit,
Vt nos Flacce doces : Satiabitur
Nec mage gurges avaritiæ ære,
Olim quàm violenta foci vis
Tædæ extinguitur injectu, aut quàm
Ditis ſquallida tecta animarum
Complentur, quas peſtifer æſtus
Corporibus migrare ſubegit.
Opibus, vafrè quas ruspatur,
Non fruitur ſed ſeruit ijſdem
Nec ſibi nec viro amicus ulli * eſt.

* Satis lepidè quidam, dixerunt eum, qui non eſt χρημάτων ὑπέρτερος (Vt loquitur Apollodorus) id eſt qui pecunijs ſe ſubmittit, non poſſidere pecunias, ſed poſſideri à pecunijs.

* Vide Horat. lib. 1. ſerm ſat. 1. ṽ. 84.

Vbi theſaurus veſter eſt, ibi & cor veſtrum erit.

Luc. 12. 30.

Horreſcit mortem venientem diues, in auro
Qui fuluo miſeram ſpemq́; fidemq́; locat.
Ille priùs terræ nigro condetur in orco,
Auri quàm terra gnauiter vſus erit.

Nobiliſſimo & doctiſſimo viro Vlbelio Haijungæ patricio Nordano.

STultus manifeſtus habetur,
Præclara propago atauorum
Vlbeli, judice vulgo,
Opibus qui ſeruit, eaſve
Scelerum conſumit in uſûs:
Verum qui ita vivere lautè
Scit uti ſibi creſcat acervus,
Magis argenti tamen, audit
Sapiens, licet ille caducis
Immerſus rebus ad alta
Non tendat culmina cœli.
Hac captus laude profano
Animo ſic farier infit
Atheos; Bibe, lude, epulare,
Tuaq; horrea lata, beauit
Pleno quæ Copia cornu,
Extende & viue quietè:
Studia hæc Deus odit & ipſũ
Inſignit nomine ſtulti:
Sua namq; ſuperſtruit amens
Bibulæ magna atria arenæ,
Largitoremq; bonorum
Cunctorum opibus perituris
Poſtponit, blatta vorabit
Quas tandẽ aut dextra latronis
Stimulata cupidine prædæ
Rapiet. Neglecta jacet mens
Virtutis inops, oneratur
Pretioſo at ciſta metallo.
Tibi mens generoſior extat
Haijungæ floſcule gentis
Vlbeli, mente ſagace
Qui nocte dieq; Supremi
Rimâre oracla Iehovæ,
Vates Ieſs ejus olim
Vt fecit; nec dominari
Tibi opes ſinis, arua licet ſint
Tibi pinguia & ampla ſupellex.

RERVM INIQVA DISPENSATIO ET CONSERVATIO.

In præſenti tempore veſtra abundantia illorum inopiam ſuppleat. *2. Corinth. 8. 14.*

Quiſque ſonat Chriſtum, factis quem denegat: omnis
Lingua Deo fidit, quem cor adeſſe negat.
Vita placet cumulantis opes, ſi ſplendida; vulgo:
At ſtolidum ſapiens hunc ait eſſe Deus.

VUlnerum Chriſti rigidos dolores,
Imputatam & juſtitiam fidemq;
Qui crepat ſolam, ſapiens habetur
Iudice vulgo;
Quod nequit cæcâ proprius tueri
Mente, quæ Summo Domino probentur;
Qui ſue ſit verè ſapiens Deiq;
Verus amicus.
Non quidem nos hæc ſtudia improbamus
Præſulis cum mancipijs Latini,
Ponderari at rem volumus bilance
Mentis acutæ.
Multi enim Chriſtum crucifixum adorant
Ore, ſed factis male-chriſtianis,
Cordis & fictâ pietate dete-
Stantur eundem.
Fonte opum de diuite quæ ſuperſunt
Æra, diffidente animo Iehovæ
Anxiè abſtrudunt ni amica fœdis.
Scrinia blattis;
Aut gulæ impendunt ſtudio occupatis
Ventribus mores patrios ſecundum,
Sorte dum durâ pretioſa Chriſti
Membra premuntur.
Chriſtus accenſet ſtolido hos popello:
Pauperum ſed qui placidâ aure queſtus
Suſcipit verè eſt ſapiens Deiq;
Verus amicus;
Et ſuæ quondam fidei talento
Credito multum Domino lucratur
Fœnoris, ſtultus tumulo quod altæ
Condit arenæ.

In multis eſcis erit infirmitas, &c. propter crapulam multi obierunt: qui autem abſtinens eſt, adiiciet vitam. *Eccleſ. 37. 33.*

Qui ſua dat ventri miſeris quæ tollit egenis,
Sublatus morbis in Phlegethonte iacet.
Qui pellem curat, nunquam ſolet eſſe benignus,
Chriſti procurans eſuriente gulam.

SEirenes dominantur orbe toto
Tres (quæ pectora leniunt ſuavi
Multorum modulamine, indigentis
Vt turbæ immemores malos in uſus
Diſpenſent ſibi creditum talentum)
Vita dedita luxuj, elegante &
Stringens fuco oculos fugacis æui,
Nec non ſplendida, mancipare luxûs
Ora quos rigidis juuat lupatis,
Saltus, aëra, & æquoris fatigant
Vndas, inſatiabili barathro,
Vt ſatiſfaciant gulæ voracis.
Securi nimium ſuæ ſalutis
Noctes atq; dies mero incaleſcunt,
Obverſoq; inopum graveis querelas
Tergo reijciunt, Iehova Chriſtus
Quorum illos voluit neceſsitati
Ire ſuppetias, opum redundans
Queis rivus fluit. Imminere quanquam
Non credunt ſibi judicî ſupremi
Tempus omnibus impijs timendum:
Tortor oſsa medullitùs cruentus
Illorum êſt tamen, atq; mille ſecum
Morborum genera advehit ſenectam
Effætam cruciantium gulonum,
Quos ſulphur manet ignibus remiſtis
Vitæ curriculo malæ peracto.

Vidéſne quòd ego habitem in domo cedrina, & arca Dei poſita ſit in medio pellium?

2. Reg. 7. 2.

Plus canibus lauti præbent nitidisq́; caballis,
Quàm membris Chriſti, quæ ſimulachra Dei;
Quæ reſerant magnis occludunt oſtia paruis.
Chriſtus eis claudet templa ſerena poli.

VErè ſoli ſunt noxia pondera
Vitalis auræ & lumen amabile
Haurire monſtra indigna, quorum
Corda adeò furiat ſuperbo
Faſtu Megæra, ut ſolliciti magis
Sint de moloſsûm luxuriantium
Vorace rictu, pſittacisq́;
χαῖρε ſuum reſonare doctis,
Et prole equorum de inſatiabili,
Famelico quam de grege pauperum
Explerier micis volentûm,
Quas avidi rapiunt catelli.
Auro nitent & * veſte holoſericâ
Non cogitantes fœtida, ferculis
Quæ delicatis nunc opimant,
Corpora vermiculis futura
Eſcam: at remotis in ſtabulis miſer
Chriſtus relictus non habet optimum
Quò verticem reclinet, artus
Quove gelu foveat trementeis.
Cœlo minantes vertice ſumptibus
Domos ſibi prægrandibus extruant,
Et ne locus ſit pauperi ædes
Ædibus adſocient ſuperbas:
Mortis tamen non expedient caput
Plagis, perennis manere gaudij
Nec perfruentur, ſed migrabunt
In ſtijgijs loca fœta flammis
Fœdo ſoluti carcere corporis;
Refrigerari & guttulâ aquæ ſibi
Linguas volent incaſsùm, Abrahæ
Cum ſinus excipiet miſellos.

* In hos aptè quadrat illud Plautinum. Pulchrum ornatum turpes mores peius cœno collinunt.

Iudicium ſine miſericordia illi qui non fecit miſericordiam.

Iacob. 2. 13.

Iniuſtè ſeruat luxus iniuſta libido:
Horrea quàm ſeruos plus facit illa Dei.
Cor, nummos, aures querulis obturat egenis:
Flexuram credis voce querente Deum?

QUæcunq; tellus largifluo * ſinu
Complectitur quum ſint Patris Optimi
Rerum; profanâ voce quis audeat
Tonare; Quicquid poſſideo meum eſt?
Suarum iniquos œconomos opum
Sic ſæpè cogit Tiſiphone loqui,
Audace furto qui ſibi vendicant
Quodcunq; Summi dextra * dedit Patris.
Hi pauperum àureis queſtibus obſerant,
Et Chriſtiani audire * volunt tamen
Inſigniores; ſed, puto, neſciunt
Quid Chriſtianos dedeceat viros,
Obliviosâ mente ſalubria
Quám juſsa chriſti prætereant ſuos
Farcire ventres, ſcrinia & aureâ
Implere gazâ ſolliciti magis,
Quàm pauperum macra ora cibo: quibus
Collata largis munera dexteris
Chriſtus ſibi conferri ait. Hinc liquet
Quâm lucriones hos manéat grauis
Pæna, ultimæ clangore tubæ Dei
Cum Filio ſiſtentur & audient
Suarum iniquis œconomis opum
Præcluſa cœli flammigeri oſtia.
Tunc ſerò diſcent non ſine maximo
Malo, nefas quàm grande ſit impiè
Tonare; QUICQUID POSSIDEO MEVM EST,
Et pauperum aureis claudere queſtibus,

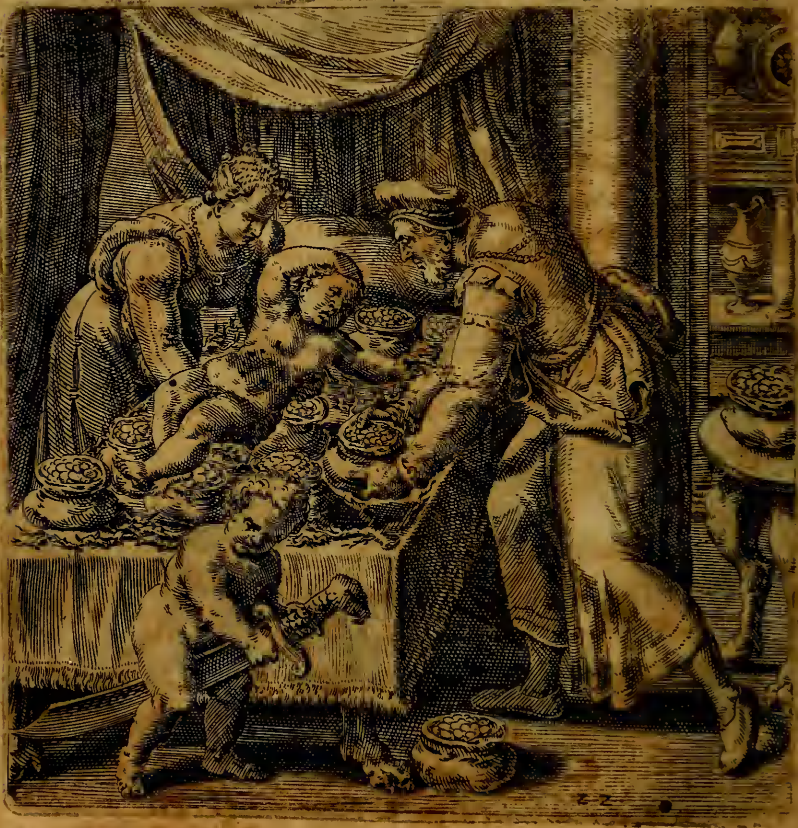
* Vtitur quoq; hoc epitheto I. Douza lib. 2, An. Hol quamquã de re alia ſermo eſt: Vida autem tribuit terræ Omniferum gremiũ lib. 3. chriſt.

* Θεοῦ γὰρ οὐδεὶς ἐυτυχεῖ βροτῶν ἄνευ: Men.

* Hellenism⁹ ut ἀκούειν apud Nonniũ in cap. 1. Ioh. ỷ. 14.

LIBERALITAS COERCETVR VT DITETVR HÆRES.

Qui dat pauperi, non indigebit : qui deſpicit deprecantem ; ſuſtinebit penuriam.
Prouerb.28. 27.

Diffidens Domino cumulat patrimonia natis:
Et multos, cupiens plurima, egere facit.
Confidit nummis, poſita quos ſeruat in olla:
Ore Deo pſallit, corda ſed ære fouet.

DIffidens Domino πλȣτοδοτῆρι
Et minuens turbæ munera egenæ
Ingenteis cumulat diues acervos
Argenti, natos ut locupletet.
Non hic verus amor diues avare,
Sed mera ſtultitia eſt inſidiasq;
Ipſe ſtruis natis exitiales:
Nuda etenim illorum corpora ſpinis
Imponis verbi ſemina ſancti
Suffocantibus, ut pectore in imo
Radices poſsint haud agere unquam.
Cuius mens adeò eſt percita flagris
Tiſiphones nato ferre uti tradat
Enſem, læſurus quo ſiet artus,
Aut ſternacis equi dura domare
Ora, rei indoctus qui ſit equeſtris?
Hic furor exagitat ſcilicet illum,
Oblitum turbæ queſtuum egenæ
Quem bona longo quæſita labore
Vſq; juuat clauſis condere ciſtis,
Affluat ut gazâ diuite natus.
Commodiùs per acus ire foramen
Immanis poterunt terga cameli,
Hic quam per librati oſtia cœli.
Quilibet ergo Deo πλȣτοδοτῆρι
Confidat toto corde, pios qui
Nunquam deſeruit rebus in arctis.

Qui ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet.

2. Corinth, 9, 6.

At pius à Chriſti verbis & nomine pendens,
Ieiunat, miſeris largus vt eſſe queat.
Certus enim natos ſeponere poſſe parentem:
Nunquam ſed Dominum poſſe fugare ſuos.

D. Iano Druſio clariſſimo linguarum Orientalium apud Friſios interpreti.

NOn verbis modò, linguæ
Druſi interpretũ Ebrææ
Noſtro tempore Phœnix,
Sed factis etiam te
Verum diſcipulum eſse
Chriſti teſtificaris.
Non enim, tibi larga
Quæ indulgentia cœli
Effudit, bona nigris
Terrarum tegis antris,
Nec* luxû populanda
* κατ' ἀποκοπὴν ut metu ✝ Æ 261. victu 4 G. 158. Exponis, ſed ijſdem
Tam cautè uteris, ut nec
Natis nec tibi quicquam
Deſit. Si qua laboret
Victu paupere rerum,
Fidens turba Parenti,
Huius queſtibus * ultrò
* id enim BIS GRATVM EST. Te bonum facilemq;
Offers, ne maleſuadâ
Paupertate trahantur
A Stellantis olympi
Regnatore, plagisq;
Ditis impediantur.
Felix terq; quaterq;
Druſi, in quo veteris ſe
Recti exempla ſerenâ
Produnt luce! Beatum
Hoc vitæ genus olim
Doctè concelebrauit
Ieſsidæ lyra, ſancti &
Dilexêre Prophetæ:
Quorum verba latinis
A te reddita verbis
Æui nulla vetuſtas
Dente edace abolebit.
Quicunq; ergo laborat
Scire diuitiarum
Quis verus ſiet uſus,
In te lumina figat
Druſi maxime, & aptum
Vitæ exemplar habebit.

SVMPTVVM MINVTIO VT LIBERALI-TAS AVGEATVR.

Quoniam propter vos egenus factus eſt, cùm eſſet diues, vt illius inopia diuites eſſetis. *2. Corinth. 8. 9.*

Qui habet duas tunicas, det non habenti.

Luc. 3. 11.

Optimus ille Deo ſimilem qui præſtat amorem,
Vt fiat pauper, factus vt antè Deus,
Imminuit ſumptum luxus quo donet egenis
Vt largi illuſtris fiat imago Dei.

M. Iacob. Martinio

Philoſophiæ Ariſtotelicæ in Lyceo Leucoreo profeſſori famæ celebritate notiſſimo.

QUod de diuite riuo opum
Impendunt alij mancipijs Bromî
Et damnoſæ Amathuntidis,
Tu Martiniade corde pio colens
Iovam, parciùs uteris,
Indulgeſq; animo parciùs, ut fame
Preſsos Chriſticolas tuâ
Suſtentare queas munificentiâ.
Non audita recenſeo
Sed viſa antè mihi, te duce primitùs
Carmen cum rudibus modis
Nordæ conſtruerem, cumq; Sophiſticis
Te monſtrante viam plagis
Extricare meos inciperem pedes.
Hæc gratiſſima Maximo
Rectori pietas ætheris; hæc Dei
Factis proxima Filij:
Qui cœlo tremulis peruigili ignibus
Licto pauperie premi
In terris voluit, regni uti diuitis
Hæredes faceret lue
Primævâ ſtijgijs implicitos aquis.
Huic, Martiniade meis
Olim de ſtudijs promerite optimè,
Te commendo fidelibus,
Vt fas eſt, precibus, carcere corporis
Vt migrantem animam tuam
Abrahæ excipiat lætifico ſinu.

Tunc dicet his qui à dextris erunt, Venite benedicti Patris mei, poſſidete paratum vobis regnum: &c. Illis verò qui à ſiniſtris, Diſcedite â me maledicti in ignem æternum, &c. *Matth. 25.*

Diues inópſque ſimul patienter ferte laborem,
Vt detis vigili parta labore piis.
Sic vt oues Chriſtum venientem in nube feretis
A me, cùm fuci dicet, abite mali.

QUicquid in hac fragili terrarum ſede patratur,
Seu ſceleris ſeu ſit pietatis voce notandum,
Iudicis illius mentem non præterit ullo
Tempore, qui nunquam declinat lumina ſomno,
Sed vigili cordis * rimatur mente latebras.
Hic, tuba cum educet mutis clangore ſepulchris
Vltima lætifico juſtos triſtiq; nocentes,
Præmia retribuet vel pœnas cuiq; peractæ
Pro meritis vitæ. Si quem ergo rebus acerbis
Seu meritò ſiue immerito * contriſtat egeſtas,
Omni animi ſtudio vitet malefacta feratq;,
Vndiq; queis premitur, patienti corde labores;
Otia ne ſectans ſubſternat fortè maligni
Cervici Sathanæ pulvinar. Dextera Summi
Cuj modicas indulſit opes Patri, utitor îſdem
Tali animo, luxus ſibi ne diſsuaſor honeſti
Turpiter imperitet, lucriue ſceleſta cupido,
Mater *auarities ſcelerũ aut fœcunda. Redundans
Rivus opum cuj jugè fluit, ſibi ſcrinia quærat
Viua, ſuo annorum quæ ſcabro dente vetuſtas
Non peredat, nec blatta voret, carieſue refringat.
Verus hic uſus opũ eſt ſanctâ teſtante Supremi
Lege Dei. Hi lætis ô quàm verba ultima chriſti
Auribus excipient, Patris benedicta VENITE
Turba mei! At reliquis in quos dominatur abuſus
Fœdus opum, triſtis vox hæc labetur ad aureis;
Ignis in æterni maledicti tartara ABITE.

* Vnde dicitur καρδιογνώστης Act. cap. 1.

* Sic H. Steph explicat δάκνει πενία in gnomis Menandri.

* Bioni dicitur κακίας μητρόπολις, Et Apoſt. Paulo ῥίζα πάντων κακῶν.

F I N I S.

e/d Nov 1883 L.